

Stanisław Mikke

Adwokaci w Powstaniu Warszawskim

Palestra 38/7-8(439-440), 6-10

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Adwokaci w Powstaniu Warszawskim

Witold Antoniewski, ps. *Ranicki*

Witold Bayer

Leon Bąkowski, ps. *Bąk*

Wiliam Kazimierz Beyer,
ps. *Stanisław*

Krystyna Bielewska-Jackowska

Józef Ignacy Bielski, ps. *Wilk*,
Prawdźic

Adam Bien, ps. *Walkowicz*,
Bronowski, *Roch*

Aleksander Bloch, ps. *Lot*

Andrzej Breitkopf

Tadeusz Brodniewicz, ps. *Lech*

Maria Budzanowska, ps. *Çnom*

Józef Chaciński

Wiesław Chrzanowski

Zbigniew Czerski, ps. *Rawicz*

Hanna Maria Dąbrowska, ps. *Kaja*

Janusz Maciej Dąbrowski

Jerzy Dembiński, ps. *Humnicki*

Tadeusz Doberski

Adam Dobrowolski, ps. *Kowal*,
Sawicki

Władysław Doleżał

Władysław Domino, ps. *Stojan*

Stanisław Dryjski, ps. *Korski*

Janusz Duszyński

Roman Dygnarowicz

Edmund Dygulski, ps. *Sokół*

Jan Kazimierz Dyszlewski,
ps. *Çozdawa*

Henryka Dziakowska, ps. *Władka*

Mieczysław Dźbikowski, ps. *Dzik*

Eugeniusz Ernst

Józef Fabijański, ps. *Brzozowski*

Stefan Festen

Stanisław Filipecki

Stefan Frick-Woroński, ps. *Woroński*

Karol Fromm

Jan Çajewski, ps. *Mirski*

Jerzy Çałach, ps. *Bursztyn*

Çątkowski

Stefan Çątkiewicz

Józef Çąsiorowski

Kazimierz Çierzyński, ps. *Dziit*

Marian Çliński

Jan Çłowacki

Zdzisław Çłuszkiewicz

Szymon Çottesman

Jerzy Çniewiewski

Jerzy Çrabowski

Leszek Çrabowski

Michał Çrabowski

Marian Çrabski

Kazimierz Çrendyszyński

Roman Çroniecki

Wojciech Çronkiewicz, ps. *Ryś*

Władysław Çrzankowski, ps. *Prus*

Józef Çrzebski, ps. *Wiktorowski*

Tadeusz Halecki

Zygmunt Hann, ps. *Çrzybowski*

Maurycy Herling-Grudziński

Krystyna Homan

Roman Hraber

Mieczysław Jarosz

Jerzy Jaworczykowski, ps. *Doliwa*

Stefan Jechanowski

Alojzy Jeziorski

Antoni Jurkowski

Kazimierz Kalinowski,
ps. *Andrzej Kierski*

Waław Kalinowski

Zygmunt Kapitaniak

Walerian Karwatowski

Stanisław Kauzik, ps. *Modrzewski*

Władysław Kiwacz-Krasnodębski,
ps. *Swaróg*

Edward Klimczuk

Ludwik Kołakowski, ps. *Kościeszka*

Antoni Kołodziejski

Antoni Kopczyński

Józef Korabiński

Stefan Korboński, ps. *Zieliński*, *Różia*

Alfred Korczyński, ps. *Sas*

Józef Kotarba, ps. *dr Uszewski*

Tadeusz Kowalczyk, ps. *Jackowski*

Andrzej Kozanecki, ps. *Druk*
Stanisław Koziolkiewicz
Jerzy Ryszard Krzemiński
Kazimierz Krzemiński, ps. *Kolec*
Zdzisław Krzemiński
Tadeusz Kuligowski
Wacław Lange, ps. *Fidelis*
Aleksander Lasocki
Jan Lesman, ps. *Jan Brzechwa*
Gabriel Lewin
Stanisław Lipiński
Jerzy Litterer, ps. *Lambda*
Kazimierz Łojewski, ps. *Gozdawa*
Stefan Łukaszewski, ps. *Krzyżłuk*
Roman Łyczywek, ps. *Grod*,
Mateusz, Saski
Witold Łyżwiński, ps. *Maciejewski*
Wojciech Maciejko, ps. *Altaj*
Helena Maciuchowa, ps. *Diana*,
Hanka
Witold Majewski, ps. *Dominik*
Jan Makowiecki, ps. *Platon*
Irena Makowska
Jan Malewicz
Jerzy Malinowski
Czesław Maliszewski
Józef Mazur
Stanisław Michalski
Edmund Mieroszewicz, ps. *Lech*
Wojciech Mieroszewicz, ps. *Karcz*
Tadeusz Mierzejewski, ps. *Żernicki*
Lucjan Milewski, ps. *Baczyński*
Janusz Mieczkowski
Antoni Mirkulewicz
Feliks Missala
Włodzimierz Mizgier-Chojnacki,
ps. *Soroka*
Henryk Modzelewski, ps. *Mozela*
Mściśław Modzelewski, ps. *Mściśław*
Józef Namysłowski
Marian Niedzielski
Zygmunt Nowicki
Zygmunt Oleszczyk
Halina Ordon
Władysław Orlik

Tadeusz Ostaszewski, ps. *Markiz*
Kazimierz Ostrowski, ps. *Karol*,
Zaleski, Nowicki, Łaski
Antoni Pajdak, ps. *Traugutt, Antoni*
Jerzy Paszyński
Mieczysław Pączkowski, ps. *Turski*
Karol Pędowski
Jadwiga Piasecka, ps. *Wiga*
Tadeusz Piekarski
Aleksander Pilarski
Henryk Pieliński, ps. *Monada*
Jerzy Pilecki
Jan Poczobut-Odlanicki
Dominik Pogłodziński
Jerzy Pogonowski
Marceli Porowski
Mieczysław Prószyński
Jerzy Przygodzki, ps. *Zygmunt*,
Jerzy Pawłowski
Edward Quirini,
ps. *inż. St. Kulesza, Kulesza*
Ignacy Radlicki
Tadeusz Roch-Czyżewski, ps. *Poraj*
Franciszek Roliński, ps. *Junosza*
Włodzimierz Rosłonec, ps. *Karski*
Kazimierz Rudnicki
Jadwiga Rutkowska
Stanisław Rybka
Lech Sadowski, ps. *Wasył*
Józef Saski
Antoni Saulewicz, ps. *Chętny*
Andrzej Schirmer, ps. *Skarbek*
Ryszard Siciński
Konrad Sieniewicz, ps. *Sokołowski*
Władysław Sieroszewski,
ps. *Paweł, Sabała*
Władysław Siła-Nowicki, ps. *Unia*
Michał Skoczyński, ps. *Grzymała*
Mieczysław Skolimowski
Zbigniew Skrzywanek
Roman Stoński
Jan Sobociński
Emil Stachura
Józef Stopnicki, ps. *Kwiatkowski*
Bronisław Strykowski

Zbigniew Stypułkowski,
ps. Zbyszek
Andrzej Szafran, *ps. Piotrowski*
Stanisław Szonert
Maksymilian Szretter
Witold Szulborski, *ps. Mora*
Wacław Szyszkowski,
ps. Kawecki, Łoziński
Stanisław Ślubowski
Stanisław Śniechórski, *ps. Świder*
Henryk Świątkowski
Stanisław Tabisz
Wacław Tański
Jerzy Tatariewicz, *ps. Rosak*
Roman Thieme, *ps. Roman*
Alfred Trusiński, *ps. Murzyn*
Stefan Turczykowicz
Stanisław Turowski, *ps. Walenty*
Wacław Turski
Franciszek Tymowski

Tadeusz de Virion
Wojciech Walosiński, *ps. Alf*
Zygmunt Warman
Stanisław Witold Wąsowicz
Henryk Wąsowski, *ps. Ten*
Zdzisław Węgliński
Helena Wiewiórska
Miłosz Wiśniowiecki, *ps. Miecz*
Kazimierz Wójcicki
Lucyna Wrońska, *ps. Korzwarowska,*
Ludka, Izabella
Marek Wyleżyński, *ps. Marek*
Tadeusz Wyrzykowski
Bolesław Wyszomirski, *ps. Świeca*
Jan Zaborowski
Feliks Zadrowski, *ps. Skupniewski*
Bernard Zakrzewski, *ps. Oskar,*
Hipolit
Konrad Józef Zieliński, *ps. Karola*
Stanisław Zienkiewicz, *ps. Ziemisław*

Lista dostarczona przez Muzeum Adwokatury Polskiej wg danych posiadanych przez Ośrodek Badawczy Adwokatury, uzupełniona informacjami nadesłanymi do dnia 6.07.1994 r.

Adwokaci licznym udziałem w Powstaniu Warszawskim wpisali się w sposób znaczący i niezapomniany w wielką dramatyczną historię. Oddajemy im cześć. Zaslżyli na najlepszą pamięć nas wszystkich i pamięć następnych pokoleń. W Sierpniowym Powstaniu dawali przykład patriotyzmu i męstwa walcząc z bronią w rękę, aktywnie uczestniczyli w powstańczym wymiarze sprawiedliwości oraz sprawowali odpowiedzialne funkcje w strukturach Państwa Podziemnego i cywilnych konspiracyjnych organizacjach.

W ubiegłych latach ukazały się na łamach „Palestry” ważne opracowania poświęcone tej tematyce. Do nich należy przede wszystkim zaliczyć prace: adwokat **Jadwigi Rutkowskiej** pt. „**Udział adwokatów w Powstaniu Warszawskim**” („Palestra” nr 8/83), adwokata **Władysława Sieroszewskiego** pt. „**Organizacje wymiaru sprawiedliwości w Powstaniu Warszawskim**” („Palestra” nr 7/77), adwokata **Karola Potrzebowski** pt. „**Przepisy o adwokaturze z dnia 1.VIII.1944 r.**” („Palestra” nr 8–9/80), adwokata **Kazimierza Ostrowskiego** pt. **Ustawodawstwo okresu Powstania Warszawskiego**” („Palestra” nr 9–10/82), i tegoż autora pt. „**O udziale adwokatów krakowskich w Powstaniu Warszawskim**” („Palestra” nr 5–6/86).

Cenne materiały przyniosły sesje naukowe: zorganizowana przez Ośrodek Badawczy Adwokatury w 1982 r. na temat: „Adwokatura polska w latach 1939–1945” oraz poświęcona udziałowi adwokatów w Powstaniu Warszawskim, która odbyła się w Poznaniu w 1984 r. z inicjatywy tamtejszej Okręgowej Rady Adwokackiej z udziałem Pierwszego Zastępcy Delegata Rządu na Kraj adwokata Adama Bienia, pełniącego podczas Powstania do końca sierpnia faktycznie i formalnie funkcję Delegata.

Niewielu dziś pamięta, że powstańczy zryw był poprzedzony kilkuletnimi pracami, także legislacyjnymi, nad odtworzeniem polskiej państwowości. Do ówczesnego dzieła tworzenia nowego prawa i zrębów III Rzeczypospolitej poważny wkład wnieśli adwokaci.

„*Rzeczą istotną jest przypomnienie – pisał Karol Potrzebowski we wspomnianym wyżej artykule – że prawnicy polscy (a wśród nich liczni adwokaci) w najcięższych dla Narodu chwilach nie stracili z pola widzenia, że sprawiedliwość jest mocą i ostoją Rzeczypospolitej*”.

W 50 Rocznicę Powstania Warszawskiego, publikujemy zatem pełne teksty, wydanych w walczącej stolicy, dwóch rozporządzeń tymczasowych Krajowej Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1944 r.

o podjęciu czynności urzędowych w sądownictwie oraz o uruchomieniu adwokatury, które ukazały się w Dzienniku Ustaw nr 2 pod pozycjami 13 i 14¹. Te akty bowiem, przygotowane w Departamencie Sprawiedliwości Delegatury Rządu na Kraj², stanowią dobitne świadectwo racjonalnych przygotowań do tego, aby Państwo, z chwilą wyzwolenia, rozpoczęło funkcjonować legalnie w oparciu o prawne uregulowania. Wydanie rozporządzenia dotyczącego adwokatury, to także dowód na znaczenie, jakie do roli adwokatów przywiązywały władze Podziemnego Państwa.

Stanisław Mikke

¹ Genezę i okoliczności wydania Dzienników Ustaw podczas Powstania Warszawskiego omawiają szczegółowo Karol Potrzebowski i Kazimierz Ostrowski w wymienionych artykułach.

² Dyrektorem Departamentu Sprawiedliwości był początkowo adw. Leon Nowodworski, a po jego śmierci w 1941 r. adw. Feliks Zadrowski, który w latach 1941–1945 pełnił także funkcję wiceprezesa Tajnej Naczelnej Rady Adwokackiej.